

Az erdő közös ügyünk – adatokkal, nyíltan, párbeszédben

Az Országos Erdészeti Egyesület közleménye a magyar erdőkről folyó vitáról

Az Országos Erdészeti Egyesület 1866 óta dolgozik a magyar erdőkért. Független, civil szakmai egyesület vagyunk. Nem vagyunk sem a kormány, sem egyetlen gazdálkodó szóvivői.

Az elmúlt hónapokban sok szó esett az erdőkről. Ennek örülünk. Az erdő mindenkié, és a társadalomnak joga van kérdezni.

Sokan aggódnak a védett erdőkért. Ezt az aggodalmat komolyan vesszük. Mi is egészséges, gazdag, ellenálló erdőket szeretnénk. Ebben egyetértünk a természetet védő szervezetekkel, a minisztériummal és mindenkiel, aki szereti az erdőt.

Mit mutatnak az adatok?

Száz év távlatából

Az első világháborút lezáró trianoni békeszerződés után Magyarország elvesztette erdeinek 84 százalékát. Az ország erdősültsége 26–27 százalékról **11,8 százalékra** esett.

Azóta az erdők visszatértek. 1921-ben az ország erdőterülete **1,10 millió hektár** volt. 2024-re **1,96 millió hektárra** nőtt. Ez száz év alatt 1,8-szeres növekedés – ami nem járhatott együtt a magas természetességű erdők hasonló arányú gyarapodásával. Az erdők ma az ország több mint ötödét borítják.

Ez nem magától történt. Erdészek és erdőtulajdonosok nemzedékei telepítették és nevelték ezeket az erdőket. A természet is segített: a mezőgazdaság által felhagyott területek önerdősülése további több tízezer hektár nagyságrendű.

Az erdeinkben álló fa mennyisége is folyamatosan nő. Ma több mint másfélszerese a 40 évvel ezelőttinek: több mint 400 millió köbméter.

Az erdőhöz kapcsolódó gazdasági tevékenységek és szolgáltatások munkát és megélhetést biztosítanak, nagyban hozzájárulva a vidék lakosságmegtartó képességéhez.

Az elmúlt évek

2025 végén az erdőrészek területe 1 962 043 hektár volt. Ez 1107 hektárral több, mint egy évvel korábban.

Az erdők minden évben több fát termelnek, mint amennyit kivágunk. A kitermelés 2025-ben az éves növekedésnek, vagyis a folyónövedéknek mintegy **58 százalékát** tette ki.

2000 óta a kitermelés minden évben a növedék kétharmada alatt maradt. Eközben 2022-ben Németországban 90, Lengyelországban 70 százalék fölött volt ez az arány.

Szigorú szabályok

A kivágott faállomány helyén a törvény szerint új erdőt kell nevelni. Ezt felújítási kötelezettségnek nevezzük.

Minden erdőre tíz évre szóló körzeti erdőterv készül. Ezt az erdészeti hatóság készíti el. Védett és Natura 2000 területen a körzeti erdőtervezési eljárásban az erdészeti hatóság megkeresi az érintett természetvédelmi szerveket. A természetvédelmi szakmai álláspontot és a tervbe építendő javaslatokat az illetékes nemzetipark-igazgatóság képviseli. A természetvédelem tehát már a tervezésnél ott ül az asztalnál.

Ezért is valótlan „erdőirtásról” beszélni. Az erdő nem tűnik el, hanem folyamatosan gyarapodik.

Szén és klíma

A magyar erdők jelentős mennyiségű szenet kötnek meg. A hivatalos üvegházgáz-leltár szerint 2024-ben az erdők **6,4 millió tonna** szén-dioxidot vontak ki a légkörből. Ez az ország teljes üvegházgáz-kibocsátásának mintegy **12 százaléka**.

A leltár ezt a tartós szénelnyelést egyebek mellett az évtizedek óta tartó erdőtelepítéssel és a meglévő erdők fenntartható kezelésével magyarázza.

A gyarapodó élő- és holtfaészlet, valamint az erdőtalaj jelentős szénraktár.

Emellett természetes, hogy a fának jó helye van a bútortól, a gerendától, a tartós termékektől. Ott a szén hosszú ideig megkötve marad. A tartós fatermékek így a szénmérlegben „második erdőként” élnek tovább.

Védelem és természetesség

A hazai erdők **42 százalék**a valamilyen védelem alatt áll.

Magyarországon **63 erdőrezervátum** található. Magterületükön nem folyik gazdálkodás, ott az erdőt a természetes folyamatokra bízunk. Az erdőrezervátum-program 1991 óta működik. Erdészek, természetvédők és kutatók dolgoznak benne együtt.

De ez nem jelenti azt, hogy minden rendben van.

Ahol a kritikusoknak igazuk van

A vita nem a mennyiségről szól, hanem a minőségről és a helyről.

A hazai erdők közel **90 százalékában** vágásos gazdálkodás folyik. A folyamatos erdőborítást adó kezelési módok aránya ma mintegy **10 százalék**. Ide tartozik az örökerdő, az „átmeneti üzemmód” és a faanyagtermelést nem szolgáló erdő. Ez az arány még jelentősen növelhető.

A vágásos gazdálkodásban az idős állományt egy idő után teljesen letermelik, és új erdőt nevelnek. Fokozatos felújítóvágás esetén a szakma ezt „végvágásnak” hívja. Egyes erdőlakó fajok számára ez ugyanolyan nyílt terület, mint a tarvágás.

Egy idős, gazdag élővilágú erdő pótlása az adott helyen 120–130 évig tart. Ezt a természetvédő kollégák is helyesen hangsúlyozzák.

A faalapú hőtermelést sokan bírálják. A szálló por nagy része valóban a lakossági fűtésből származik, gyakran régi, rossz hatásfokú kályhákból és kazánokból – sokszor nem tűzifa, hanem szemétnek minősülő egyéb anyagok eltüzeléséből. A korszerű, hatékony és alacsony kibocsátású faalapú hőtermelés azonban nem ördögtől való. Fosszilis tüzelőanyagot vált ki, amelynek szene többletként kerülne a légkörbe.

Ki fizeti a révést?

A vitában egy kérdés alig hangzik el. Pedig talán ez a legfontosabb: Ki fizeti a révést?

Az erdő sok mindent ad, amiért senki nem fizet közvetlenül. Tiszta levegőt, vizet, árnyékot, stabilabb klímát, pihenést. A magyar erdőkben évente 40–50 millió látogatás történik.

De ennek a szolgáltatásnak is ára van. Az Erdei Iskolát, a turistautat, a kilátót valakinek fenn kell tartania.

Az erdészeti Erdei Iskolákat az OEE Erdészeti Erdei Iskola Szakosztálya 2010 óta minősíti. A szakosztály nyilvántartásában 35 minősített Erdei Iskola szerepel. Ezek alkotják az OEE Országos Erdészeti Erdei Iskola Hálózatát. A hálózatot 23 erdőgazdálkodó működteti: állami erdőgazdaságok és magánerdő-gazdálkodók. Az Erdei Iskolák 2025-ben több mint 4100 csoportot és közel 131 ezer résztvevőt fogadtak. A minősítés első évében ez a szám még 38 ezer résztvevő volt. Ez több mint háromszoros növekedés. Az erdőgazdaságok turistautakat, kilátókat és kisvasutakat is fenntartanak. Ezek erdőlátogatók millióit szolgálják ki.

Az erdőgazdálkodók jelentős részben a gazdasági tevékenységükből, elsősorban a kitermelt és értékesített fából származó bevételeikből tartják fenn az erdők ökoszisztéma-szolgáltatásait és a turisztikai infrastruktúrát.

A turisztikai és közjóléti feladatok bevétele nem fedezi a ráfordításokat. Az erdőgazdálkodók a különbséget elsősorban a fakitermelés eredményéből fizetik.

| Vagyis ma még fával fizetünk a révésznek.

Ez nem magyar sajátosság. Egy 27 európai országra kiterjedő felmérés szerint a választadók **több mint 80 százaléknál** a fa és a többi erdei termék hozza a legnagyobb bevételt. Az olyan szolgáltatások, mint a szénmegkötés, a víz- és talajvédelem, együtt sem hozzák a bevétel 20 százalékát. A kutatók szerint nagy a szakadék aközött, amit a társadalom az erdőktől elvár, és ami ebből az erdőt kezelő szolgáltatónak bevételt hozhat.

Ezt ma senki nem hidalja át. A látogató közvetlenül nem fizet az erdő szolgáltatásaiért. Pedig ezekből nemcsak a látogató részesül, hanem mindenki, aki levegőt vesz. Az állam is csak kis részben fizeti meg ezeket a saját bevételeiből. Egyes beruházásokat és kompenzációkat támogat.

Jó példa erre a szénmegkötés. Az erdők szén-dioxid-elnyelése beszámít az ország uniós klímavállalásaiba. Ezt az eredményt tehát az ország javára írják. Múltányos lenne, ha ennek értéke az erdő kezeléséhez is visszajutna. Magánerdőben ez ellentételezés lehet, állami erdőben a közfeladatok finanszírozása.

Az állami szektorban tervezett nonprofit működés jó alkalom a rendezésre. Kérjük, hogy az új rendszer ismerje el, amit az erdő a közösségnek ad: a szénmegkötést, a biodiverzitást, a tiszta vizet, a talaj védelmét és a pihenést.

A számlát nem lehet eltagadni. Az ellentételezés nélküli bevételkiesés veszélyeztetheti a turisztikai és az ökoszisztéma-szolgáltatásokat.

A magánerdők a hazai erdők **41 százalékát** adják. Ha a társadalom korlátozást kér tőlük, azért múltányos ellentételezés jár.

Gazdálkodni nem szégyen. A jó gazdálkodás nem a nyereség hajszolása. A közcélú erdőgazdálkodás pedig nem profitszerzési célokat szolgál.

A tartamos erdőgazdálkodás alapszabálya: nem termelünk ki több fát, mint amennyi megnő. A gazdasági fenntarthatóság szabálya ugyanilyen egyszerű: nem költhetünk többet, mint amennyi a bevételünk. Ez nemcsak a vállalkozásokra igaz, hanem minden intézményre.

A fenntarthatóság kifejezés először egy 1713-as, erdőkről szóló könyvben bukkan fel. Szerzője, Hans Carl von Carlowitz, a tartós faellátásért aggódott. A könyv latin címe: *Sylvicultura oeconomica*. A gazdaság tehát kezdettől része a fenntarthatóságnak.

Bármilyen kezelési módot választunk, annak költségét valakinek fedeznie kell. Ami bizonytalan forrásból él, az csak addig működik, amíg a forrás tart.

A természetvédelem és a rekreáció nem ingyenes. Ha a társadalom többet vár az erdőtől, annak az árát is közösen kell vállalnunk.

Ha nem itthon, akkor máshol

A fát nemcsak kivágjuk. Használjuk is. Házat, bútort, papírt és meleget ad.

Ha itthon kevesebb fát termelünk, de ugyanannyit használunk, a különbséget máshonnan hozzuk be.

Német kutatók ezt ki is számolták. Ha az Európai Unió a biodiverzitás-stratégia miatt kevesebb fát termel, a kiesés **50–60 százalékát** unión kívüli országok pótolnák. Például az Egyesült Államok, Oroszország, Kanada, Kína és Brazília. Az unió fűrészáru-, lemez- és cellulózfogyasztása közben alig csökkenne. A behozatal nőne.

Európa fogyasztása ma is erdőket pusztít a trópusokon. 2017-ben a nemzetközi kereskedelemhez kötött trópusi erdőirtás **16 százalékaért** az unió fogyasztása felelt. Ezzel Kína után a második helyen állt. Ebben a szójának, a pálmaolajnak és a marhahúsnak van a legnagyobb szerepe. Utánuk következik a faanyag.

Tegyük fel, hogy itthon leállítanánk az erdőgazdálkodást, de a fogyasztásunk nem változna. Ekkor valójában az ökológiai lábnyomunkat exportálnánk, akár a világ legsebezhetőbb régióiba is.

A globálisan is felelős környezetvédelem az, ha társadalmi igényeinket a saját, fenntarthatóan kezelt erdeinkből elégítjük ki.

Ehhez az évszázados szakmai tapasztalatot a legújabb tudással kell ötvöznünk. Ahol a mai gyakorlat nem fenntartható, ott változtatni kell.

Mit javasol az OEE?

1. Helyhez igazított kezelést, fokozatos átállást. Az erdők magára hagyása a fenntarthatóság szempontjából a legtöbb esetben kockázatos. Védett erdőben helyhez igazított természetvédelmi erdőkezelésre van szükség. A védett erdők kezelési feladatait jól kidolgozott, részletszintű és nem általános típusmondatokkal operáló természetvédelmi kezelési tervekben kell megfogalmazni. Nem helyes, ha a természetvédelmi kezelésben hozzáférhető faanyag, illetve ott a súlyos kalamitások fatömege sem hasznosítható.

Az örökerdő-gazdálkodás sem alkalmazható mindenhol. A termőhely, a fafaj és a vadlétszám dönti el, hol működik. Ahol igen, ott fokozatosan át kell állni rá. A kezelési mód átalakítása hosszú folyamat: az állomány szerkezetét több évtized alatt lehet átformálni. Ezért ismeri a törvény az „átmeneti üzemmódot”, amely az örökerdő-gazdálkodásra még nem kész állományokat készíti elő. Idősebb állományokban a hirtelen váltás nagy veszteséggel is járhat.

Ehhez képzés, tapasztalat, eszköz, anyagi forrás és idő kell. Az új módszerekhez kevés a hazai tapasztalat, kitartó kutatás szükséges. Az állami erdőgazdaságoknál a

folyamatos erdőborítás területe nő. Ebben az OEE tudást és gyakorlati példákat ajánl.

2. Teljes átláthatóságot. Támogatjuk, hogy a minisztérium nyilvánosan közölje a felülvizsgált erdőrészletek adatait. Javasoljuk, hogy a védett és Natura 2000 erdők kitermelési adatai évente, idősorosan és térképen is elérhetőek legyenek.

3. Összinte faanyagmérleget. Tudnunk kell, mennyi fa kell a fával fűtő családoknak, a faiparnak és a fűtőműveknek. Azt is, hogy mennyit hozunk be külföldről. A miniszter szerint 1,5 millió háztartás fűt fával. Az ő ellátásuk nem kerülhet veszélybe.

4. Hosszú távú erdőtelepítési programot. Legyen garantált a finanszírozása. Legyen minden tekintetben átgondolt és klímaálló.

5. Az erőművi faégetés felülvizsgálatát. Támogatjuk, hogy az erdei faanyag energetikai felhasználását nyilvános adatok alapján tekintsék át, külön kategóriaként kezelve a fosszilis tüzelőanyagokat kiváltó, hatékony technológiával működő közösségi hőtermelést.

6. Az erdő létfeltételeinek biztosítását. Az erdő csak akkor tud megújulni, ha a vadlétszám elviselhető. Fontos az erdő vízháztartása és az inváziós fajok visszaszorítása is. Ezekben a civil természetvédeőkkel is teljes az egyetértés.

7. Nyilvános költségszámítást. Készüljön nyilvános számítás arról, mennyibe kerül a természetvédelmi célú erdőkezelés, az örökerdőre való átállás és a közjóléti szolgáltatások. Így látszik, mit vár a társadalom, és annak mi az ára.

8. Kiszámítható finanszírozást. Ha az erdők közfeladatai előtérbe kerülnek, azokat tervezhetően kell finanszírozni. Az állami szektorban tervezett nonprofit működés is csak így lehet sikeres. A magánerdő-tulajdonosoknak méltányos ellentételezés jár. Szakemberek nélkül nincs jó erdőgazdálkodás, sem természetvédelmi kezelés, sem más.

Az aszály figyelmeztet

2026 nyara 1901 óta a legszárazabb és a második legmelegebb nyár volt Magyarországon. Az időjárás okozta erdőkárok területe 2020 és 2024 között több mint negyedével nőtt. A Mecsekben az idős bükkösök a vártnál korábban kezdtek hanyatlani. Ezt az erdészek 2015 óta tartó mérései mutatják.

Az erdőszet feladata ma már nemcsak a fa megtermelése. Az erdőt alkalmassá kell tennünk a változó klímára. Ez közös munka a kutatókkal, a természetvédeőkkel és az erdőtulajdonosokkal.

Párbeszédet kérünk

Tiszteljük mindazokat, akik szót emelnek az erdőkért. A vitát érvekkel és adatokkal szeretnénk folytatni, nem címkékkel és nem indulatokkal. Széles körű tudásra építünk, nem pusztá véleményekre.

Kérjük, hogy a vita minden résztvevője maradjon a jogszerű, kulturált, békés véleménynyilvánítás keretei között. Az erdőben dolgozók és az erdőlátogatók biztonsága mindannyiunk közös ügye.

Ezt a párbeszédet szolgálta az OEE három szakosztályának soproni konferenciája is, „Az erdők útjai a jövőbe” címmel (2026. október 13–14.). Célja az volt, hogy „valódi párbeszédet indítson az erdőgazdálkodás és a társadalom között”. A programban szerepelt az is, mit vár ma a társadalom az erdőktől, és hogyan lehet az erdei rekreáció gazdasági értékét mérni.

Az Országos Erdészeti Egyesület kész részt venni az új erdőstratégia kidolgozásában. Szakmai anyagainkat már átadtuk a minisztériumnak. Tagjaink tudását és tapasztalatát felajánljuk a természetvédő szervezeteknek is.

A hazai erdésztársadalom nem a természet ellensége. Annak a garanciája, hogy az erdei ökoszisztéma – minden élőlényével és emberi használójával együtt – a jövőben is egyensúlyban maradjon.

A szakmát nem a természet ellen hozták létre. Hanem azért, hogy biztosítsa a természet, a társadalom és minden élő teremtmény harmonikus együttélését.

Az erdő a hirtelen fordulatokat nem szereti. A türelmes, közös munkát viszont meghálálja.

Budapest, 2026. október 22.

Országos Erdészeti Egyesület